

Az ítéltábla dr. Károlyi Attila József ügyvéd által képviselt **felperesnek** az **alperes** ellen **bíróági jogkörben okozott kártérítés** iránt indított perében, a Vas Megyei Bíróság 2011. október 6. napján kelt 18.P.20.073/2011/24. számú ítéletével szemben, a felperes által 28. sorszámmal benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva, az alperes által a felperesnek fizetendő marasztalás tőkeösszegét 1.000.000.-(Egymillió) forintba és annak az elsőfokú ítéletben írt kamataira, a felperes javára fizetendő perköltség összegét 30.000.-(Harmincezer) forintba, az alperes által az államnak fizetendő szakértői költséget 20.000.-(Húszezer) forintba, a fordítási költséget pedig 11.000.-(Tizenegyezer) forintba felemeli.

Az állam által viselendő szakértői költséget 77.625.-(Hetvenhétezer-hatszázhuszonöt) forintba, a fordítási költséget pedig 43.359.-(Negyvenháromezer-háromszázötvenkilenc) forintba leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 20.000.-(Húszezer) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 267.000.-(Kettőszázhatvanhétezer) forint fellebbezési és 16.500.-(Tizenhátezer-öt száz) forint csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 550.000.-Ft-ot, ennek 2009. október 1-jétől a kifizetésig terjedő időre járó késedelmi kamatát és 2560.-Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy az államnak fizessen meg 10.739.-Ft állam által előlegezett szakértői költséget és 5.979.-Ft fordítási költséget. Megállapította, hogy a további 86.886.-Ft szakértői költséget, 48.380.-Ft fordítási költséget és 300.000.-Ft illetéket az állam viseli.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes ellen IV.r. vádlottként a Pápai Városi Ügyészség vádat emelt egy 2008. február 22-én az Osztrák Köztársaság területén elkövetett bűncselekmény miatt. A vádirat benyújtásakor a büntetlen előéletű felperes 73 éves volt. Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Nemzetközi Együttműködési Főosztály Nemzetközi Büntetőjogi Osztály ... számú, 2009. február 5-én kelt, a Pápai Városi Ügyészséghez 2009. február 9-én érkezett átiratában a bíróságnál haladéktalanul európai elfogatóparancs kibocsátásának indítványozását kérte a felperessel szemben. Utalt arra, hogy vele szemben Ausztriában is büntetőeljárás folyik, és az osztrák hatóságok jogsegély iránti megkeresésével kapcsolatban derült ki, hogy a felperes ellen Magyarországon is büntetőeljárás van folyamatban.

A nyomozás során a rendőrség a felperest 2008. február 26-án, majd 2008. április 28-án meghallgatta, a felperes 2008. március 10-én a nyomozó hatósághoz beadványt is intézett.

A Pápai Városi Bíróság 2009. február 13-án európai elfogatóparancsot bocsátott ki a felperes ellen, mely egyben nemzeti elfogatóparancsnak is minősül.

2009. március 31-én az St.Pölteni Ügyészség a felperes ellen Ausztriában folyt büntetőeljárást megszüntette.

A felperest az elfogatóparancs alapján 2009. szeptember 7-én Szlovéniában elfogták. Ugyanezen a napon elrendelték az előzetes fogva tartását, és börtönbe szállították, ahol aznap este rosszul lett, szívinfarktust kapott. 2009. szeptember 15-ig kórházban, szeptember 22-ig Szlovéniában börtönben volt.

A felperes védője 2009. szeptember 9-i keltezéssel az eljáró bíróságnál kibocsátott európai elfogatóparancssal szemben panasszal élt. Szeptember 11-én a Pápai Városi Bíróság a védő panaszát elutasította. A fellebbezés elbírálását az alperes neve, mint másodfokú bíróság 2009. október 1-jén kelt végzésével mellőzte. A felperest a szlovén hatóságok 2009. szeptember 22-én adták át és a Pápai Városi Bíróság a meghallgatás eredményeként az európai elfogatóparancsot még ezen a napon visszavonta.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kiemelte, hogy a 2003. évi CXXX. törvény 25. § (1) bekezdése alapján, ha a terhelttel szemben büntetőeljárást kell lefolytatni az Európai Unió valamely tagállamában történő elfogása és átadása érdekében, a bíróság haladéktalanul európai elfogatóparancsot bocsát ki.

A Be. 73/A. § (1) bekezdése szerint európai elfogatóparancs kibocsátása esetén is alkalmazandó Be. 73. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy az eljárásnak nem akadály, ha a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik. Ebben az esetben a bíróság, az ügyészség, illetőleg a nyomozó hatóság a terhelt tartózkodási helyének felkutatása iránt intézkedik. Ennek során el lehet rendelni a lakóhelyének, illetőleg a tartózkodási helyének a megállapítását, körözését, és az e törvényben meghatározott esetben elfogatóparancsot lehet kibocsátani.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az európai elfogatóparancs kibocsátásának nem álltak fenn a feltételei, a nyomozati iratok alapján megállapítható, hogy a felperes nem vonta ki magát a büntetőeljárás alól, két ízben megjelent a rendőrségen és vallomást tett, 2008. március 10-én írásban intézett beadványt a nyomozó hatósághoz és a büntetőeljárás során a lakcíme mindvégig ismert volt. Az osztrák hatóságok számára a felperes lakóhelye, tartózkodási helye nem volt ismert. Mindemellett a Pápai Városi Bíróságnak az európai elfogatóparancs kibocsátásának feltételeit vizsgálnia kellett volna, az európai

elfogatóparancs kibocsátására ugyanis kizárólag a letartóztatás feltételeinek vizsgálatára és elrendelésére hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság jogosult, illetve köteles (2003. évi CXXX. törvény 25. §-ához fűzött miniszteri indokolás).

A bíróságnak más hatóságok indítványát a rendelkezésre álló adatokkal egybevetve kell kontrollálnia.

A Pápai Városi Bíróság nem csupán az európai elfogatóparancs kibocsátásával járt el jogellenesen, hanem mulasztott akkor is, amikor azt később sem vonta vissza, így a felperes védőjének 2009. szeptember 10-én érkezett beadványa ellenére sem, holott az alperes megfelelő eljárása mellett a felperes külföldi fogvatartásának időtartama rövidebb lett volna. Az alperes kártérítési felelősségét tehát a Ptk.339. § (1), valamint a 349. § (1) és (3) bekezdése megalapozza.

Az elsőfokú bíróság kitért arra is, hogy a fogvatartással köztudomásúan hátrányok érték a felperest. Az elszenvedett fizikai és lelki sérülések kiegyensúlyozására a nem vagyoni kártérítés alkalmazása nyújt lehetőséget.

A kártérítés összegének megállapítása során a károsodáskori értékviszonyokra, a józanság és a mértéktartás követelményeinek megtartására is figyelemmel kell lenni. A kártérítés összegének illeszkednie kell a hasonló esetben követett bírói gyakorlathoz. A bíróság értékelte, hogy a felperes nem volt még börtönben, így az ottani viszonyok számára ismeretlenek voltak, korábban nem élte át azokat. A megrázkódtatásait csak erősítette, hogy idegen környezetben került arra sor. A bíróság értékelte az igazságügyi szakértő véleményében foglaltakat, mely szerint a fogvatartás, mint aktuális, érdekeivel ellentétes élmény frusztrációt okozott, mélypszichés regresszió azonban nem mutatkozott. A fogvatartás stresszt idézhetett elő nála, így e tény és az őt ért szívinfarktus között közvetlen ok-okozati összefüggés állapítható meg, de értékelendő volt az is, hogy a felperesnek már korábban is volt szívinfarktusa. Ezen körülmények együttes mérlegelése mellett az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az ilyen, viszonylag rövidebb időtartamú jogellenes fogvatartás kompenzálására általában megállapított nem vagyoni kárnál magasabb összegű kártérítés illeti meg a felperest, különös tekintettel fogvatartásának a szakvélemény szerint egészségi állapotára hátrányos, többletterhet jelentően kimutatható következményeire (EBH.2010/2140).

A hátrányokat mérlegelve az elsőfokú bíróság a keresetet eltúlzottnak ítélte, 550.000.-Ft erejéig találta megalapozottnak a követelést.

Hangsúlyozta, hogy a keresettel érvényesített igénye a felperesnek nem a Be. kártalanításra vonatkozó rendelkezésein alapult.

Az alperes felelőssége tekintetében nem volt jelentősége annak sem, hogy milyen hatósági eljárás során merült fel a felperessel szemben európai elfogatóparancs kibocsátásának szükségessége.

A felperes fellebbezésében az ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint a felperest ért hátrányokat tekintve az 5 millió forint nem vagyoni kár nem eltúlzott, az a sérelmek kiegyensúlyozásához szükséges. A felperes idős kora ellenére soha nem volt börtönben, miként arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott az ottani viszonyok számára ismeretlenek voltak, ez a fogvatartás frusztrációt okozott, stresszt idézett elő, a szívinfarktussal fennáll az okozati összefüggés. Ennek következményei alól nem mentesíti a kártérítés körében az alperest az, hogy korábban is volt a felperesnek szívinfarktusa. Nem

értékelt meg megfelelően az elsőfokú bíróság, hogy az alperes az életét is elveszíthette volna. Az élet elvesztésének konkrét, reális lehetőségét nem lehet 500.000.-Ft nem vagyoni kártérítéssel kompenzálni.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a marasztalás összegének leszállítását kérte. Álláspontja szerint az alperes a kártérítési felelősség alól magát eredményesen kimentette. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi Osztályának tájékoztatásából egyértelműen megállapítható, hogy az IRM hívta fel a figyelmét a Pápai Városi Ügyészségnek az európai elfogatóparancs kibocsátásának indítványozására az osztrák hatóságok megkeresése alapján. Adat volt arra, hogy a felperes kivonta magát a büntetőeljárás hatálya alól és nem tartózkodik Magyarországon. Nem állapítható meg tehát, hogy az elfogatóparancs kibocsátására jogellenesen került volna sor. Másodlagosan a marasztalás összegének leszállítását arra figyelemmel kérte az alperes, hogy a szakvélemény szerint már korábban bekövetkezett a felperes esetében szívinfarktus az érrendszeri megbetegedései miatt, majd később is volt infarktusa, nem adható tehát egyértelműen válasz arra, hogy a Szlovéniában átélt infarktus milyen kihatással járt a felperes mindennapi életére.

A felperesi fellebbezéssel kapcsolatosan az alperes ellenkérelme a támadott ítéleti rendelkezés helybenhagyására irányult.

A felperes fellebbezése részben alapos, míg az alperes csatlakozó fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítást lefolytatta, és a beszerzett peradatok okszerű mérlegelésével helyes tényállást állapított meg. Az alperes kártérítési felelősségének jogalapja tekintetében helyes döntést hozott, e körben döntése indokaival az ítélet táblája maradéktalanul egyetértett. Az alperes csatlakozó fellebbezésében foglaltakra figyelemmel csupán az alábbiakat emeli ki:

A bírói jogkörben okozott kárért való felelősség általános feltételeit a Ptk.339. § (1) bekezdése, a különös feltételeit pedig a Ptk.349. § (1) és (3) bekezdése határozza meg. Ezen feltételek együttes fennállta alapozza csak meg a kártérítési felelősséget. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy a perbeli esetben az alperes kártérítési felelősségét megalapozó feltételek maradéktalanul fennállnak.

Az elsőfokú bíróság által részletes értékelés alá vont körülmények egyértelműen alátámasztják azon ítéleti megállapítást, hogy a felperessel szemben az európai elfogatóparancs kibocsátásának nem álltak fenn a 2003. évi CXX. törvény 25. § (1) bekezdésében, valamint a Be. 73/A. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Be. 73. § (1) bekezdésében foglalt feltételei. A Pápai Városi Bíróság előtt folyamatban lévő büntetőeljárás adatai (az európai elfogatóparancs kibocsátásáig rendelkezésre álló nyomozati iratok) egyértelműen cáfolják, hogy a felperes ismeretlen helyen tartózkodott volna.

Téves az alperes azon álláspontja, hogy a Pápai Városi Bíróság az IRM átirata folytán a Pápai Városi Ügyészség által megtett indítványra figyelemmel nem volt abban a helyzetben, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátását mérlegelje. A Pápai Városi Bíróság ugyanis az előtte folyamatban lévő büntetőeljárásban az irányadó jogszabályi rendelkezések érvényre

juttatásával köteles lett volna vizsgálni, hogy az elfogatóparancs kibocsátásának jogszabályi feltételei fennállnak-e.

A Pápai Városi Bíróság, mint jogalkalmazó szerv a fentebb megjelölt egyértelmű, több értelmezési lehetőséget nem engedő jogszabályi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva bocsátotta ki az európai elfogatóparancsot, mellőzve a kibocsátás feltételeinek érdemi vizsgálatát. Ilyen esetben menthető jogalkalmazási tévedésről nem lehet szó, a feltűnően súlyos jogalkalmazási tévedés nem esik a felróhatóság körén kívül.

Az európai elfogatóparancs kibocsátásának feltételei nem álltak fenn, az alperes terhére a fenti magatartás tekintetében a felróhatóság megállapítható, és nyilvánvalóan fennáll a felperes személyi szabadságának törvénysértő korlátozása folytán bekövetkezett károk és az alperes magatartása között az okozati összefüggés.

Az sem vitás, hogy az elfogatóparanccsal szemben a felperes ügyvédje útján röviddel az őrizetbe vételét követően - hiszen a körülményekből kifolyólag korábban erről tudomást sem szerezhette - panasszal élt, ez pedig a kártérítési felelősség Ptk.349. § (1) bekezdésében foglalt feltételeit is megalapítja.

A fentiek tehát megalapozzák az alperes kártérítési felelősségét.

A továbbiakban az ítéletábrának a nem vagyoni kártérítés összecszerűségében kellett állást foglalnia, hiszen az elsőfokú bíróság által megállapított marasztalási összeget mind a felperes, mind pedig az alperes támadta fellebbezésében. Ebben a körben az ítéletábra az alábbiakra volt figyelemmel.

A nem vagyoni kártérítési kötelezettség alapja a személyhez fűződő jogok megsértése által okozott hátrány, érdeksérelem. Köztudomású, hogy a viszonylag rövid időtartamú jogellenes fogva tartás is hátránnyal jár, a személyi szabadság törvénysértő korlátozása a felperes személyhez fűződő jogait súlyosan sértette. Ez már önmagában nyilvánvalóan olyan hátrányt okozott, amely a nem vagyoni kártérítés iránti igényt megalapozza.

Az elsőfokú bíróság bár többlet tényállásként értékelte, de nem kellő súllyal vette figyelembe, hogy nem csupán a személyi szabadság törvénysértő korlátozása által sérültek súlyosan a felperes személyhez fűződő jogai, de az egészséghez fűződő joga is sérült. Szívinfarktust szenvedett el, mindezt idegen nyelvi közegben, börtönviszonyok között, illetve külföldi kórházban kellett elszenvednie, mely kiszolgáltatottságát csak fokozta.

Az elsőfokú bíróság által értékelt további körülmények (a felperes kora, a korábbi megbetegedései, a büntetlen előélete, ekként a börtönviszonyok ismeretlensége) mellett különös súllyal kell értékelni, hogy az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben a fenti körülmények között élte át a felperes az élet elvesztésének reális lehetőségével járó helyzetet.

A nem vagyoni kár mértékének meghatározása során a bíróságnak a jogsértés súlyára, és a következmények súlyosságára egyaránt figyelemmel kell lennie. Értékelnie kell a felperes által elszenvedett fizikai sérüléseket és egyéb egészségügyi, pszichikai hátrányokat, a felperes korát és mindazt a nem vagyoni hátrányt, melyet a felperes az alperes jogellenes magatartása folytán elszenvedett. Mindezek okszerű mérlegelése és értékelése útján állapítható meg az az összeg, amely a személyhez fűződő jogok megsértése által okozott

nem vagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges, és egyben megfelel az ítélkezési gyakorlat egységességének, az egységes megítélés követelményének is.

Az ítélőtábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megítélt kártérítés összege nem áll arányban a jogsértés súlyával, és az okozott következmények súlyosságával. Megítélése szerint 1.000.000.-Ft szükséges és egyben ugyanakkor elégséges a felperest ért nem vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez, az ezt meghaladó felperesi igény azonban eltúlzott, így alaptalan.

A kifejtettakra figyelemmel az ítélőtábla a Pp.253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az alperesi marasztalás összegét 1.000.000.-Ft-ra emelte fel. Az ítélet érdemi rendelkezésének megváltoztatása, ekként a pernyertesség arányának változása indokolta az elsőfokú perköltség viselésére irányuló rendelkezések megváltoztatását is, ennek során az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség, továbbá az államnak fizetendő szakértői és fordítási költség, valamint az állam által viselendő szakértői és fordítási költség összegéről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a pernyertesség-pervesztesség arányában rendelkezett. Nem érintette ugyanakkor a kereseti illeték állam általi viselésére irányuló elsőfokú ítéleti rendelkezést.

A felperes fellebbezése hozzávetőleg 10 %-ban nyertesnek minősül, míg az alperesi csatlakozó fellebbezés eredménytelen maradt. A felperes képviselőtét ügyvéd látta el, az ezzel kapcsolatosan felmerült ügyvédi munkadíjból álló - az Áfá-t is tartalmazó - másodfokú perköltségét az ítélőtábla a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pontja és (5) bekezdése szerint 20.000.-Ft-ban állapította meg, és ennek megfizetésére kötelezte az alperest.

A felperes teljes személyes költségmentességben részesült, míg az alperes személyes illetékmentes, a feljegyzett fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illeték viselésére tehát nem kötelezhetőek, azt a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 14. §-a alapján az állam.

Győr, 2012. június 4. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó:

